

PAULO TŶ ÇARTA HAN: TIMÓTEO MŶ CARTA VE

¹ Paulo tŷ rá vē. Topě ne inh kuprěg ja nĩ', ěg kren han tĩ ti. Isŷ tŷ *Jesus Cristo apóstolo* jě jé tóg inh fěg ja nĩ. Ti hã ve sór ěg tóg mŷ, *Jesus Cristo* ti.

² Isŷ inh kósin tŷ *Timóteo* mŷ rán hã vē. Tŷ ã inh kósin pě ri ke nĩ, ã tŷ isugrĩn Topě vĩ kri fin kŷ.

Ěg jóg tŷ Topě mŷ sóg to vĩ tĩ, ti tŷ ã tar han jé, ti tŷ ã jagãgtãn jé, ti tŷ ã krĩ kuprãg jé, ěg *Senhor* tŷ *Jesus Cristo* ti.

Vyrmŷ věnh vĩ jěmě sór ke tũ

³ Isŷ ěmã tŷ *Éfeso* tá kãkutě kŷ ga tŷ *Macedônia* ra tŷg kŷ sóg ã mŷ to vĩ, ã tŷ ver *Éfeso* tá ke ag ki rĩr jé. Ón kŷ ag tóg Topě jykre kãmén sór tĩ. Tag to ag mŷ: “han tũg nĩ,” hem nĩ. ⁴ Topě jykre tovãnh kŷ ag tóg vyrmŷ nén ũ ũ to jykrén sór mŷ, hã vŷ: kanhkã tãn tŷ ó, he mŷ, ke tũ nĩ kŷ, ěg jo ke ag jigji. Nén ũ tũ vē. Ěg pijé tag tŷ Topě jykre han tĩ'. Topě jykre hã vē, hã vŷ: věnh kar tŷ ti ki rã, he mŷ.

⁵ Ěg tŷ Topě jykre han kŷ ěg tóg jagně to há tãvĩ nŷtĩ, ěg fe tŷ. Kŷ ěg tóg jagně mré vējykre pir han tĩ gé. Ti ki rã há han jé ěg tóg ke mŷ gé. ⁶ Tá ke ũ ag tóg vējykre há tag tovãnh. Kŷ ag tóg véké věmén mŷ nĩ ha. Ag tŷ kygněn hã vē. ⁷ Topě tŷ vãsŷ ěg jyvěn mŷ ěn tŷ ag tóg ãjag kanhrãn sór tĩ, ag tŷ ki kagtŷg hã ra. Ón kŷ ag tóg Topě vĩ kãmén sór tĩ. To ag tóg: “tag to ke vē,” he tĩ, ag tŷ ki kagtŷg nŷtĩn kŷ.

⁸ Ag jāvo ēg tóg ki kanhró nýtī, Topē tỹ vāsỹ ēg jyvēn mū ēn há nī ti. Ēg tỹ to jykrén há han kỹ ēg tóg ti há nī vég tī. ⁹ Topē pijé ũ tỹ ti vī ki króm mū ag tugrīn ēg jyvēn ja nīgtī'. Ũ tỹ vējykre pāno han mū ag tugrīn ke vē. Ũ tỹ ge ag vỹ ag panh mré ag mýnh fi tén tī. Jagnē kāgtén ag tóg tī, ¹⁰ ag prū tū fag mré ag tóg nỹ tī, fag mén tū ag mré, jagnē mỹ ag tóg ón tī, jagnē to ag tóg ón tī gé. Vējykre pāno kar han ag tóg tī. Topē tỹ nén ũ to: “kórég ti nī,” he mū ēn han kān ag tóg tī. ¹¹ Ũ tỹ tag han mū tūgrīn tóg ēg jyvēn ja nī, ēg tỹ han tūg jé. Ti hā vỹ ēg mỹ vēnh vī sér tó ja nīgtī'. Ti hā vỹ inh mỹ: “ha vēnh kar mỹ tónh tīg,” he ja nī'. Topē hā ne ti pir mỹ há nī'. Jāvo ag tóg ti vī tag kato tē tī.

Topē tỹ ēg jagāgtān sór

¹² Ēg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* ne isar han tī'. Hā kỹ sóg ti hā mỹ vī há han tī. Ti hā ne iso jykrén kỹ inh kuprēg', sỹ ti rānhrāj han jé. Kỹ tóg vég mū, sỹ to tar nī ti, ti tỹ isar han kỹ. ¹³ Sỹ tá krỹg ke tū vē vē. Vāsỹ sóg ti mỹ vī kónān ja nīgtī'. Ti vóg kónān ja sóg nīgtī'. Hā ra sóg ti ki kagtīg nī ja nīgtī'. Hā kỹ tóg inh jagāgtān, sỹ ti ki rā jé. ¹⁴ Inh jagāgtān há tāvī han tóg, ēg *Senhor* ti. Hā kỹ sóg ti ki rā há han. Kỹ sóg ti to há tāvī nī gé.

¹⁵ Tag vỹ tỹ vēnh vī há nī, ha mē. Kỹ vēnh kar tỹ tag to há nýtī ran jé há tī vē, hā vỹ: “*Jesus Cristo* vỹ ga kri mur, ti tỹ Topē vī mranh tī ag krenkren han jé,” he mū. Ti vī mranh tī ag kar kórég kāfór vỹ tỹ inh nī. ¹⁶ Hā kỹ tóg inh jagāgtān ja nī gé. *Jesus Cristo* tỹ vēnh kar mỹ ven sór vē, ti tỹ Topē vī mranh tī ag jagāgtān sór mū ti. Kỹ vēnh kar tóg

inh ve kŷ Topě tŷ ag to há nĩ ki kanhró nŷtĩnh mũ. Věnh kar vŷ ěg rĩr krŷg ja tũ venh ke mũ, ěg tŷ ti ki ge kŷ.

¹⁷ Topě hã ne ti pir mŷ tŷ pã'i mág nĩ'. Ti tŷ nén kar han to hã tóg nĩ nĩ. Kŷ tóg ter ke tũ nĩ gé. Ti vég tũ ěg tóg nĩgtĩ. Ti pir mŷ tóg tŷ Topě nĩ. Kŷ ěg tóg ti hã mŷ vĩ há han ke mũ. Ti mŷ vĩ há han ke tag tóg tũ' henh ke tũ nĩ gé. Hã vě.

Timóteo rãnrãj

¹⁸ *Timóteo'*, inh kósin vŷ tŷ ã nĩ. Sŷ ã mŷ ã rãnrãj tag nĩm vě. Vãsŷ ã tóg mẽ ja nĩ, Topě vĩ tó tũ ũ tŷ ã to nén tó ja ěn ti. Ti vĩ vŷ ã tar han ke mũ. Hã kŷ ã tóg *soldado* tŷ ti rãnrãj to vãsã ri ke han ke mũ, ã rãnrãj to. ¹⁹ Ti ki rã to krónh ke tũg nĩ. Vějykre pãno han sór tũg nĩ. Ũ ag tóg vĕjykre pãno han mãn ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg kykũnh sór ja tũ nĩgtĩ. Hã kŷ ag tóg ti ki rã kar kŷ ti tovãnh ja nĩgtĩ. ²⁰ Ag kã mĩ ũ vŷ tŷ *Himeneu* nĩ, *Alexandre* ti ke gé. Topě to é he ag tóg mũ ha ũri, hã kŷ sóg *Satanás* mŷ ag vin, ti tŷ ag vóg kónãnh jé. Ti tŷ ag vóg kónãnh kŷ ag hĕn ri ke mũn Topě to é he mãn ke tũ nĩ.

2

Igreja krĕm vĕjykre

¹ Ā tŷ ã tũ ag jyvĕn kŷ ag mŷ: “Topě mré vĕmĕn e han nĩ,” hem nĩ. “Ti mŷ nén ũ kar to vĩm nĩ. Věnh kar jagfy vĩm nĩ, ti mré. Ti mŷ nén ũ kar to: há ti nĩ, hem nĩ gé,” hem nĩ, ag mŷ. ² Pã'i ag jagfy Topě mré vĩm nĩ gé. Kŷ ag tóg jatun mŷ nŷtĩnh mũ. Kŷ ěg tóg, jatun mŷ ěg ĩn krĕm nŷtĩn kŷ ěg rãnrãj nón mũnh ke mũ gé, ěg tŷ Topě to há nŷtĩn kŷ, ěg tŷ jagnĕ to há nŷtĩn kŷ ke gé. ³ Topě mŷ tóg sér nĩ, tag ti, ũ tŷ

ẽg kren han tĩ ẽn mĩ. ⁴ Ti tỹ tag han sór vẽ, ha mẽ: ẽprã ke ag krenkren han sór tóg mũ, vẽn kar tỹ ti tỹ ki hã tó mũ tag mẽ kãn jé. ⁵ Pir ti nĩ, Topẽ ti. Ủ tỹ Topẽ mré ẽg jagfy vĩ mũ ẽn vĩ pir nĩ gé, hã vĩ: ẽg mré ke tỹ *Jesus Cristo*, he mũ, ủ tỹ ẽg ri ke mur ja ẽn ti. ⁶ Ti hã ne vẽn fẽg', ti tỹ vẽn kar kygãm jé. Topẽ tỹ ti mĩ kurã nĩm ja ẽn kã ke ja vẽ. Kỹ vẽn kar vĩ mẽnh ke mũ, ùri, ủ tỹ ti ve ja ag vĩ ti. ⁷ Hã kỹ tóg inh mĩ: “ha vẽn kar mĩ tónh tĩg,” he ja nĩ. Hã kỹ sóg tó mũ. Ki hã sóg tó mũ. Inh pijé ón mũ'. Fóg ag to tóg inh jẽnẽ, kanhgág ag to ke gé, sỹ ag mĩ vẽn vĩ há tó jé, ag tỹ Topẽ ki ge jé gé.

⁸ Kỹ tá *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag mĩ tóm nĩ, ag tỹ *igreja* krẽm Topẽ mré vẽnẽn jé, jagnẽ kóm. Hã ra tóg há tũ nĩ, ủ tỹ ti jykre pãno tovãnh tũ ra ti mré vẽnẽn kỹ. Ag tỹ ag jũ tovãnh kãn ke vẽ. Tag tóm nĩ ag mĩ.

⁹ Kỹ ùn tỹtã fag vĩ ge nỹtĩnh mũ gé, fag tỹ vẽn mãn kỹ nỹtĩn kỹ. Fag sĩnvĩ han jafã vĩ tỹ fag jykre kuryj nĩ. Kỹ ẽg tóg, fag tỹ Topẽ to há nỹtĩ vэг mũ. Ẽg tỹ kur to mỹ'a tunh ke tũ fag nĩ. Fag tỹ kur sĩnvĩ tu kỹ tóg há tĩ. Fag tỹ fag gãnh ki rĩr há han kỹ tóg há nĩ gé. ¹⁰ Fag tỹ kur tỹ jagnẽ kãfór han sór mũ pijé há nĩ', fag gãnh tỹ ke gé. Fag jé vễjyre kuryj hã tỹ vẽn sĩnvĩ han.

¹¹ Ẫjag tỹ vẽn mãn kỹ nỹtĩn kỹ fag jé vẽn kanhrãn há han. Fag jé mẽ há han, vẽn kar tỹ fag kóm mẽ há han jé gé. ¹² Ker fag: “ủ tỹtã fi hã vĩ ùn ve ti han, fi hã vĩ ag kãfór nĩ,” hẽ hé'. Mẽ há han jé fag tóg ke mũ, ¹³ hã vĩ: “Topẽ tỹ ùn han vén mũ vĩ tỹ *Adão* ti nĩ, kar kỹ *Eva* fi,” he mũ. ¹⁴ Kỹ Japo tỹ ùn krĩn kónãn vén mũ vĩ tỹ fi nĩ ja nĩ. *Adão* pijé'. Fi hã ne Topẽ vĩ mranh vén'. Hã ra tóg fi nón mranh

ja nĩgtĩ gé, *Adão* ti. ¹⁵ Hã ra fag krenkren ke mũ gé, fag krê mré hã, ù týtá fag, ag ri kén. Krenkren jé fag ke mũ, fag tỹ *Jesus* tovãnh tũ nĩn kỹ, fag tỹ ti to há nýtĩn kỹ, jagnê to há ke gé, fag tỹ ti ki ge kỹ nýtĩn kỹ.

3

Igreja to kófa

¹ Sỹ ke há vê, ha mẽ. Û tỹ tỹ *igreja* to kófa nĩ sór kỹ tóg vènh rãnrãj mág han ke mũ. ² Û tỹ kygnê mẽ tũ vỹ há nĩ, ù tỹ prũ pir han kỹ nĩ, ù tỹ nén ù há to jykrén tĩ, ù tỹ vêso jykrén tĩ, ù tỹ kór há tá ke ag mỹ: “inh ãn ki nũr kãtĩg,” he tĩ, ù tỹ ag kanhrãn há han tĩ, ³ ù tỹ goj fa kron vãnh, ù tỹ ti fe tỹ gỹm ke vãnh, ù tỹ vènh kar mỹ komêr hã vĩ tĩ, ù tỹ vènh kar krĩ kuprã nĩ ve sór tĩ, ù tỹ riko nĩ sór vãnh, ⁴ ù tỹ ti ãn krêm nýtĩ fag ki rĩr há han tĩ, ù tỹ ti krê jyvên há han tĩ, ti krê ag tỹ ti kamêg jé. ⁵ Û tỹ ti ãn krêm nýtĩ fag ki rĩr há han tũ nĩn kỹ tóg, *igreja* krêm ke ag ki rĩr há han ki kagtĩg nĩ gé. ⁶ Û tỹ *Jesus* ki rã tãg tóg tỹ, kófa jènh ke tũ nĩ vèr. Ke tũ nĩ mũ ra tóg inh mỹ ti tỹ: “tỹ sóg ùn mág nĩ,” henh ha mẽ tĩ. Kỹ tóg inh mỹ ti tỹ Japo jykre han ha mẽ tĩ, Japo tỹ ti krĩn kỹ. ⁷ Vènh kar tỹ *igreja* to kófa ên to vĩ há han kỹ tóg há tĩ, ù tỹ *Jesus* ki ge tũ ag mré hã. Kỹ tóg mỹ'ãg ke tũ nĩ, ti tỹ kygnêg tũ nĩn kỹ. Kỹ tóg Japo jykre han mãn sór ke tũ nĩ gé.

Igreja to kófa mré rãnrãj tĩ ù

⁸ Kỹ *igreja* to kófa mré rãnrãj tĩ ù vỹ nýtĩ gé. Û tỹ ge ag vỹ vèjyke há han ke mũ gé, vènh vĩ pir han kỹ nĩ, goj fa kron vãnh, nén ù to ên ke tũ, riko nýtĩ sór

ke tũ. ⁹ Topẽ vỹ ãg mỹ vãnh vĩ jẽnẽ, ãg tỹ ti ki ge jé, ãg tỹ ti vĩ tag to krónh ke tũ nĩ jé, ãg tỹ ãg fe kavénh tũ nĩ jé gé. Ag tỹ ti vĩ tag to tar nỹtĩnh ke vẽ. ¹⁰ Ủ tỹ *Jesus* ki rã tãg nĩ kỹ tóg ver Topẽ rãnrãj han ke tũ nĩ, ãg tỹ ver ti jykre tugnỹm jé.

¹¹ Kỹ ù tỹtá tỹ *igreja* to kófa mré rãnrãj tĩ fag vỹ ge nỹtĩnh mũ gé. Fag tỹ nén ù há han kãn kỹ tóg há tĩ, fag tỹ ù mỹ vĩ kónãn tũ nĩn kỹ, fag tỹ fag rãnrãj ki rĩr há han kỹ. Kỹ fag tóg Topẽ rãnrãj han ke mũ.

¹² Hỹ, *igreja* ki rãnrãj mũ ag vỹ prũ pir han kỹ nỹtĩnh mũ. Kỹ ag tóg ag krẽ jyvẽn há han ke mũ gé. Kỹ ag tóg ag ãn krẽm nỹtĩ kar ki rĩr há han ke mũ gé.

¹³ Ủn tỹ ge vỹ, jatun mỹ Topẽ rãnrãj ki rĩr há han ke mũ. *Jesus Cristo* kãmén to mỹ'ãg ke tũ ti nĩ, fi ke gé. Kỹ tóg *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ kar mỹ há tĩ.

Jesus kãme

¹⁴ ã mỹ sóg vãnh rá tag han mũ. Hã ra sóg kãnmar ã ve sór mũ. ¹⁵ Hẽn ri ke mũn sóg kãtĩg vãnh han ke mũ. Hã ra sóg ã mỹ rãn mũ. Topẽ vỹ rĩr jẽ. Ti tũ vỹ tỹ ãg nỹtĩ, ù tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag. ãg hã vỹ vãnh vĩ há hã tó tĩ, Topẽ vĩ to. ¹⁶ Ha vé, Topẽ tỹ ùri ãg mỹ nén tó mũ tag vỹ tỹ nén ù há tãvĩ nĩ. Vãsỹ ag tóg mẽ ja tũ nĩ. Ti jykren hã vẽ, ha mẽ:

Jesus Cristo vỹ ãg ri ke mur, ga kri, kỹ Topẽ tóg ti tỹ ùn mág han, tá, ti tỹ jykre kuryj nĩn kỹ.

Kỹ tóg ti tỹ jẽgnẽ jafã ag mỹ ti ven. Kỹ ti mré mũ tĩ ag vỹ *povo* kar mỹ ti tó.

Hã kỹ ga kri mũ ag vỹ ti ki ge mũ,
 ãg tỹ *Jesus* kãmén hã vẽ.

4

Ón kÿ Topẽ kãmén tĩ ag

¹ Ha vé, Topẽ kuprĩg vỹ ěg mÿ nén ũ jagy tó tĩ, ha mẽ. *Jesus kãtĩg mãn ke tỹ kakó ěn kã ũ ag nẽji ti tovãnh ke mũ, ag tỹ vẽn ĩ há kri nĩm jé, Japo tỹ ag kanhrãn mũn ki.* ² Ũ tỹ tỹ Japo mré ke nĩ há vỹ ónón tĩ. Há kÿ ag tóg ũn tỹ ge vĩ jẽmẽ kÿ *Jesus* tovãnh ke mũ, fag ke gé. Jykre régre han ag tóg tĩ. Ag jykre há tỹ tũ' he ja ag nĩgtĩ, kÿ ag tóg ki kagtĩg nÿtĩ ha. “Vẽn ĩ há vé,” he ag tóg tĩ ha, vẽn ĩ to. ³ “Prũg tũg ra, mén tũg ra,” he ag tóg tĩ. “Tag ko tũg ra,” he ag tóg tĩ gé, Topẽ tỹ nén han ja to. Ěg tỹ *Cristo* ki ge há han kÿ, ěg tỹ ti vĩ kri fi kÿ ěg tóg ti há mÿ to vĩ há han ke mũ, vẽn ĩ kar to. Kÿ ěg tóg nén kar konh ke mũ. ⁴ Topẽ tỹ nén han mũ kar vỹ há nĩ. Kÿ ěg tóg ti mÿ: “há ti nĩ, ã tỹ ěg mÿ vẽn ĩ tag ven mũ ti,” he mũ. Kÿ ěg jatun mÿ konh ke mũ. “Tag konh ke tũ ĩnh nĩ,” henh ke tũ ěg tóg nĩ. ⁵ Topẽ vĩ vỹ nén kar jãnhkri han tĩ. Kÿ ěg tóg to Topẽ mré vẽn ĩn tĩ gé. Kÿ ěg tóg jatun mÿ konh ke mũ.

Ěg mré ke ag kanhrãn nĩ

⁶ Tag kar tóm nĩ, ěg mré ke kar ag mÿ. Kÿ ã tóg *Jesus Cristo* rãnhrãj han há han mũ. Topẽ vĩ vỹ ã mÿ tỹ vẽn ĩ ri ke nĩnh mũ. Kÿ ã tóg tỹ tar jẽ, ã tỹ ti jykre mũ tĩn kÿ. Ki kanhró ã tóg nĩ, Topẽ jykre ti. ⁷ Ũ tóg vyr mÿ nén ũ to jykren sór tĩ, tỹ vẽn ĩ há han kÿ, Topẽ vĩ ki rán kÿ nĩ tũ ěn. Tag jẽmẽ sór tũg nĩ. Vẽn ĩ jykre kuryj há mũ tũg nĩ. Tag há to tar nĩm nĩ. ⁸ Kejẽn ěg tóg vãkrég tĩ. Ěg tỹ vãkre to tar nÿtĩn kÿ tóg há sĩ nĩ. Ěg tỹ jãvo vẽn ĩ jykre kuryj kar to tar nÿtĩ tag vỹ há tãvĩ nĩ sir. Tag to ěg tóg mũ há han tĩ, tag

ki. Kar ãg tóg kanhkã tá mũ há han ke mũ gé. ⁹ Tag vỹ tỹ vãnh vĩ há nĩ. Vějykre kuryj tỹ vãnh kar mũ há nĩ ra tóg há tĩ vē. ¹⁰ Vějykre kuryj ěn ve jé sóg inh rãnrãj to vãsãn mũ. Topě hã ki ěg tóg nén ũ kar vég tĩ. Hã kỹ sóg ti hã to vãsãn mũ. Rĩr ti nĩ, ěg jóg tỹ Topě ti. Tĩ hã ne ěg kren han tĩ', vãnh kar ag, ũ tỹ tĩ ki ge kỹ nỹtĩ ag, fag mré hã.

¹¹ Tag kãmén nĩ. Tag to vãnh kar mũ: “tag han ra,” hem nĩ. ¹² Kyrũ ã tóg jě. Ũ jé ã to é he tũg. Nén kar há ěn han nĩ, ag tỹ ve jé, ag tỹ ã kóm han sór jé, ã vĩ ri ke ěn ti, ã tỹ vãnh kar to há nĩ ri ke, ã tỹ *Jesus* ki rã kỹ jě ri ke, ã tỹ nén ũ jãnhkri han ri ke ke gé. ¹³ Inh kãtĩg ke to hã ã tỹ nén han tĩ ěn han tĩm nĩ ver. Ag mũ Topě vĩ rán to kem nĩ. Ag jyvẽn nĩ. Ag kanhrãn nĩ gé. ¹⁴ ěg jyvẽn tĩ ag ne ã mũ tó', Topě tỹ nén to ã tar han ke ti, Topě kuprĩg tỹ ag krĩn kỹ, *igreja* to kófa ag tỹ ag nĩgé tỹ ã kri fi ja ěn kã. ¹⁵ Ag tỹ ã mũ nén tó ja ěn tovãnh tũg nĩ. To jykrén nĩ, to tar nĩm nĩ, vãnh kar tỹ ã tỹ to tar nĩ ěn ve jé. ¹⁶ Věso jykrén nĩ. Kỹ ã tỹ Topě vĩ tỹ ag kanhrãn ke ěn to jykrén nĩ gé, ã tỹ kygněg tũ nĩ jé. Tag to tar nĩm nĩ. ã tỹ tag han kỹ ã kren ke mũ. Kỹ ũ tỹ ã vĩ mẽg mũ ag vỹ krenkren ke mũ gé.

5

¹ Ũn sanh há ag mũ vĩ tar han tũg nĩ. Koměr hã ag jyvẽn nĩ. ěg tỹ ěg panh mré vĩ ri ke han nĩ. ã tỹ kyrũ ag jyvẽn kỹ ěg tỹ ěg jãvy ag jyvẽn ri ke han nĩ. ² ã tỹ ũn sanh há fag jyvẽn kỹ ěg tỹ ěg mỹnh fi jyvẽn ri ke han nĩ. ã tỹ tytãg fag jyvẽn kỹ ěg tỹ ěg ve fi jyvẽn ri ke han nĩ. ã tỹ fag jyvẽn kỹ vãnh ki rĩrm nĩ, ã tỹ fag to én tũ nĩ jé.

Ûn mén ter ja fag ki rĩr ke mũ

³ Û fag mén vỹ ter, hã ra tóg tũ tĩ, ù tỹ fag ki rĩr ke ti. Ĕn fag ki rĩrm nĩ. ⁴ Ûn mén ter ja ù fi krẽ vỹ nỹtĩ, fi krẽ'krẽ mré hã. Kỹ fi krẽ hã vỹ fi ki rĩr ke mũ'. Ag tỹ tỹ gĩr nỹtĩ mũn kã fi tóg ag jẽ'ỹn ja nĩgtĩ. Kỹ ag tóg vẽn h kaja jé fi jẽ'ỹn mũ ha. Topẽ jykren hã vẽ. ⁵ Hã ra ùn mén ter ja ù fi vỹ krẽ tũ nĩ. Kỹ ù tỹ fi jẽ'ỹn ke tóg tũ tĩ. Kỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ kar ag vỹ fi jẽ'ỹn ke mũ. Fi tỹ nén ù ve sór kỹ fi tóg Topẽ hã mré vémén ke mũ, ti hã mỹ nén ù kar to vĩ kỹ. Fi tỹ tag to krónh kenh ke tũ vẽ, kurã mré hã, kuty mré hã ke gé. ⁶ Fi tỹ hã ra ag to kanhir sór kỹ fi tóg vỹjyre pãno han mũ. Kỹ fi tóg tĩg kónãn ke mũ. ⁷ Tag tóm nĩ, fag mỹ, fag tỹ tỹ pranh ke tũ nĩ jé.

⁸ Hã ra ag kã mũ ù tóg kejẽn ti mré ke fag ki rĩr tũ nĩ. Ĕn vỹ *Jesus* ki rã tovãnh ja nĩ. Kórég tãvĩ ti nĩ, tag ti. Û tỹ *Jesus* ki rã ja tũ kórég kãfór ti nĩ.

Û tỹ igreja ki rĩr ke fi

⁹ Tá ùn mén ter ja fag vỹ fag jiji ránrán sór mũ, fag tỹ *igreja* ki rĩr jé. Ûn sanh há fag jiji hã rán nĩ, ù tỹ 60 (ke) *anos* kãfór nỹtĩ fag, ùn mén pir han kỹ nỹtĩ ja fag. ¹⁰ Ā tỹ ùn jiji rán ke mũ fi jykren hã vẽ, ha mẽ. Fi mỹ fi krẽ ki rĩr há han ja nĩ'? Fi mỹ fi ĩn krẽm Topẽ tũ ag ki rĩr há han ja nĩ'? Fi mỹ ùn vẽnỹrénh mũ fag jagãgtãn ja nĩ'? Fi mỹ nén ù há kar to tar nĩ'? Kỹ fi jiji rán nĩ.

¹¹ Ûn mén ter ja ù fi vỹ sanh há tũ nĩ ver. Kỹ fi jiji rán tũg nĩ. Û to én kỹ fi tóg *Cristo* tovãnh kỹ mén sór mũ, ha vem nĩ. ¹² Kỹ tóg vẽn h mỹ tĩnh mũ. Fag tỹ fag jiji rán kar kỹ fag mén mãn ke tũ nĩ ha. *Cristo* tũ hã ki rĩr jé fag ke mũ ha. ¹³ Kỹ tytãg fag jiji rán

tũg nĩ. Jãvo fag tóg rãnrãj mẽ kã ãn kar mĩ pasa' he sór mũ, ha vem nĩ. Kĩ fag tóg fagrĩnh mẽ vēmén ke mũ gé sir. Nén tó vãnh tó jé fag tóg ke mũ gé. Kĩ tóg há tũ nĩnh mũ. ¹⁴ Hã kĩ tóg há tĩnh mũ, fag mén mãn kĩ. Fag tỹ fag krẽ ve kĩ tóg há tĩ. Fag tỹ fag ãn ki rĩr há han kĩ tóg há tĩ gé. Kĩ tóg ù tỹ ẽg mẽ fag to vĩ sór mũ ra vãnh mẽ tĩnh mũ, ha vem nĩ. ¹⁵ Ha vé, ù fag vĩ *Cristo* tovãnh huri, ùn mén ter ja tytãg ù fag. Kĩ fag tóg *Satanás* jykre han mũ sir. Kĩ tóg kórég nĩ.

¹⁶ Tá ke ù ãn krẽm ùn mén ter ja ù fi vĩ jẽ. Kĩ fag hã vĩ fi jẽ'ỹn ke mũ. Fag tỹ fi mẽ: “*Jesus* ki ge kĩ nỹtĩ ag tỹ ã jẽ'ỹn kĩ tóg inh mẽ há tĩnh mũ vễ,” henh ke tũ vễ. *Jesus* ki ge kĩ nỹtĩ ag vĩ ùn mén ter ja tỹ ge hã ki rĩr ke mũ, hã vĩ: ùn kanhkã tũ, ùn krẽ tũ, he mũ.

Igreja to kófa ag jagãgtãn ke

¹⁷ Tá ke ag kã mĩ ù tóg tỹ kófa nỹtĩ, *igreja* to, fag ke gé. Kĩ ag kã mĩ ù tóg *igreja* ki ke ag kanhrãn tĩ, Topẽ vĩ tỹ, kĩ ag tóg to krónh ke tũ nĩgtĩ. Tag ag vĩ ẽg mẽ tỹ ùn mág nỹtĩ. Ag tỹ *igreja* krẽm ùn kanhrãn tĩ ag jé ag mẽ kajãm mág, fag mẽ ke gé. ¹⁸ Tag vĩ rán kĩ nĩ, ha mẽ: “monh tỹ ẽkré ki rãnrãj kĩ ti jẽnky tógfĩn tũg nĩ. Ti jẽn kamẽg tũg nĩ,” he ja tóg nĩ. Kĩ tag vĩ rán kĩ nĩ gé: “ùn rãnrãj mũ ẽn tóg ti kaja venh ke mũ,” he ja tóg nĩ gé. Ti tỹ ẽg tỹ Topẽ vĩ tó tĩ ag mẽ kajãm ke to ken hã vễ, ẽg tỹ *Jesus* ki ge kĩ nỹtĩn kĩ.

¹⁹ Û tóg kejẽn ã mẽ *igreja* to kófa jykre kórég tó sór mũ. ùn régre ag tỹ ti jykre kórég ve kĩ ã mẽ tó kĩ ag vĩ jẽmẽm nĩ. ùn pir vĩ jẽmẽ sór tũg nĩ. ²⁰ Kófa ù tỹ kygnẽ kĩ vãnh kar rĩnve ti jyvẽn nĩ, vãnh kar tỹ ti mré ẽg tỹ kygnẽg tĩ ẽn kamẽg jé, fi mré hã ke gé.

²¹ Tag han ra, ha mẽ. Ker han tũg hê!. Topẽ vỹ ã tỹ nén han mũ vég tĩ, *Jesus Cristo* ti ke gé, Topẽ tỹ jêñẽ jafã ag ke gé. Ủ to: “ti tỹ iso há nĩn kỹ sóg ti mỹ vĩ tar han sór tũ nĩ, ti tỹ kygnẽ ja ra,” he sór tũg nĩ. Ge ra ti jyvẽn tar han nĩ. ²² Kỹ kãnhmar ù mỹ: “Topẽ rãnhrãj tag han jé ã tóg ke mũ,” he sór tũg nĩ gé. Ti tỹ Topẽ vĩ mranh ja ên tovãnh kã ja tũ nĩn kỹ ã tóg ti mré mranh mũ, ti tỹ ti rãnhrãj tovãnh kỹ. Kỹ vêsò jykrén nĩ gé, ã jãnhkri kar jẽ jé.

²³ Goj tãvĩ kron sór tũg nĩ. Kaga mẽ ã tóg nĩ. Hã kỹ sĩn kỹ *vinho* kron nĩ. Ả mỹ vẽn h kagta vẽ.

²⁴ Ủ ag tóg Topẽ vĩ mranh pẽ han tĩ, kỹ vẽn h kar tóg ag vég tĩ. Topẽ vỹ ag vóg kónãn ke mũ, ag tỹ ti vĩ mranh pẽ han to. Ủ ag tóg vẽn h péju kỹ mranh tĩ. Ag tỹ Topẽ vĩ mranh mũ ên vỹ vẽn h ven ke mũ gé kejẽn, ha vem nĩ. ²⁵ Ge ti nĩ gé, vễjykre há mré. Vẽn h kar vỹ vég mũ, ù tỹ vễjykre há han mũ ti. Kejẽn ù tóg nén ù há han tĩ, hã ra tóg vẽn h péju kỹ han tĩ. Vẽn h ven jé tóg ke mũ gé, ti tỹ Topẽ vĩ mranh ja ti.

6

Patrão camarada jykre

¹ Tá ke ag kã mĩ ù tóg tỹ *patrão camarada* nỹtĩ. Kỹ ù ag *patrão* vỹ *Cristo* ki kagtĩg nĩ. Ag jé ag *patrão* tũ ki rĩr há han. Kỹ ù tóg êg to vĩnh ke tũ nĩ, Topẽ to, ag tỹ vễjykre há han kỹ. ² Ủ ag *patrão* vỹ *Cristo* ki rã kỹ nĩ. Kỹ ag jé ti to é he tũg. Ti tỹ êg mré *Jesus* ki rã kỹ *Jesus* vỹ ti to há nĩ. Kỹ tóg ùn vêsỹrénh mũ ag jagãgtãn tĩ, ag *patrão* ti. Kỹ tóg há tĩ, ti *camarada* ag tỹ ti tũ ki rĩr há tãvĩ han kỹ. Tag tóm nĩ, vẽn h kar mỹ. Tag tỹ ag jyvẽn nĩ.

Ón kÿ Topě kāmén tĩ ag

³ Ũ tóg vyr mÿ jykrén kÿ nén ũ tó sór tĩ. Topě vĩ rán kÿ nĩ ěn tó sór tũ tóg nĩgtĩ. Ěg *Senhor* tÿ *Jesus Cristo* tÿ nén tó mũ ěn tovānh kÿ tóg nĩ ha, vĕnh vĩ há ěn, Topě jykre ěn. ⁴ “Ũn mág vÿ tÿ inh nĩ,” he tóg tĩ. Hã ra tóg jykre tũ nĩ. Kaga ti nĩ, krĩ vĕnh mÿ ti nĩ. Hã kÿ tóg fagrĩnh mÿ vĩ tĩgtĩ. Ti vĩ tugnĩn jagnĕ tũ ki vĕ'ĩ vÿ kutĕ tĩ, jagnĕ to jũ ke gé, jagnĕ to vĩ kónān, jagnĕ to jykrén kónān, ⁵ jagnĕ mÿ féfén ke gé. Krĩ tũ nÿtĩ ve ag nĩ. Vĕnh vĩ há ki kagtĩg ag nÿtĩ. Kÿ ag tóg ón kÿ Topě kāmén to rikon sór nÿtĩ. ⁶ Hÿ, Topě to ěg riko nÿtĩnh mũ, ěg tÿ ěprā rikon sór tũ nÿtĩn kÿ. ⁷ Ha vé, ěg mur mũ kã ěg tóg tÿ nén ũ tũ mur, kÿ ěg tóg ěg ter kÿ ěg tÿ nén kar tovānh kÿ tĩg mũ gé. ⁸ Kÿ tóg há tĩ, ěg tÿ ũri vĕjĕn mré ěg kur ven kÿ, tag tãvĩ. ⁹ Ěg tÿ riko nÿtĩ sór kÿ tóg inh mÿ ěg tÿ Topě vĩ mranh ha mĕ tĩ. Kānhmar ěg tóg nén ũ to én', nén ũ to én' he tĩ, kÿ tóg inh mÿ tag tÿ ěg kókén ha mĕ tĩ. Kÿ ěg tag to nũgme ki vár ke mũ. Pijé há nĩ'. ¹⁰ Ěg tÿ jãnkamy mág to én kÿ ěg tóg nén ũ kórég kar han sór tĩ. Vĕjykre kórég vĕ. Tag to ũ ag tóg *Jesus* ki rã tovānh huri, kÿ ag tóg vĕsÿrénh mũ ha, ag tÿ jãnkamy mág to há nÿtĩ tugnĩn.

Ā rãnrãj ki rĩr há han nĩ

¹¹ Ag jãvo ā hã vÿ tÿ Topě tũ nĩ. Kÿ vĕjykre kórég tag tovānh kãn. Ā tÿ nén han ken hã vĕ, hã vÿ: vĕjykre kuryj, he mũ, Topě kamĕg mũ, ti ki rã kÿ tĩ, vĕnh kar to há nĩ, he mũ, komĕr hã vĩ, he mũ gé. ¹² Ěg tÿ ti ki rã kÿ ěg tóg ti jykre to vāsān ke mũ, ěg tÿ ka kunũnh sór kÿ to vāsān ri ke. To tar nĩm nĩ, ā tÿ ěg rĩr krÿg ja tũ ve jé. Tag hã to tóg ā jé prĕr, Topě

ti. Kĩ ã tóg vėnh kar mĩ tó ja nĩ gé, kurã ěn kã. Ũn e ag vỹ ã vĩ ěn mẽgmẽ. Kĩ to tar nĩm nĩ.

¹³ Sỹ ã jyvėn sór vė, kỹ Topě vỹ mẽnh mũ. Ti hã ne nén kar rĩnrĩr han tĩ'. Kỹ *Jesus Cristo* vỹ inh vỹ mẽnh mũ gé. Ti hã ne vėnh kãmén há han', pã'i tỹ *Pôncio Pilatos* ěn mỹ. ¹⁴ Sỹ tag tó sór vė, ã mỹ, ha mẽ: ã rãnrãj ki rĩr há han nĩ. To krónh ke tũg nĩ. To kygně sór tũg nĩ gé. Tag han kỹ ěg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tỹ vỹn ke ěn jãvãnh nĩ. ¹⁵ Ti kurã ki Topě vỹ ti mỹ: “ha tĩg,” henh ke mũ. Topě vỹ ti pir mỹ tỹ nén ũ kar kri ke nĩ. Kỹ ěg tóg ti hã mỹ vỹ há han ke mũ. Pã'i kar kri tóg tỹ pã'i nĩ. Ũn mág kar kri tóg tỹ ũn mág nĩ. ¹⁶ Ti hã ne ti pir mỹ ter ke tũ nĩ'. Ti hã ne jėngřẽ kã kã nĩ nĩ'. Tá ěg jun ke tũ nĩ. Ěprã ke ũ vỹ tí ve ja tũ nĩ gé. Kỹ ěg tóg ti venh ke tũ nĩ gé. Ti hã ne tỹ ũn mág nĩ'. Ti hã ne tar nĩ'. Tũ' henh ke tũ ti nĩ, tí tỹ tỹ ũn mág nĩ ti. Hã vė.

Ěprã ũn riko ag

¹⁷ Ěprã ũn riko ag mỹ tóm nĩ, ag tỹ vėso: “tỹ inh ũn riko pė nĩ,” he tũ nĩ jé. Ag riko vỹ kãnhmar tũ' henh ke mũ. Ag jé Topě hã ki nén ũ kar ve sór. Ti hã vỹ ěg mỹ nén ũ kar nĩm tĩ, ěg fe tỹ mřin ken jé. ¹⁸ Ũn riko ag jé vėjykre kuryj han. Ag jé ag tũ tỹ vėnh kãpãm. Ag jé ũn jagãgtar ag jagãgtãn to krónh ke tũg. ¹⁹ Ag tỹ nén ũ há kar han kỹ ag tóg kanhkã tá riko nỹtĩnh mũ. Kanhkã tá ag tóg ag tũ vin han ke mũ. Kỹ ag tóg ěg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ gé. Ą tỹ ěprã ũn riko ag mỹ tónh ken hã vė.

²⁰ *Timóteo*', ã tỹ Topě vỹ mẽ ja ěn kã jatun tũg nĩ. Ki króm nĩ, to jykrén kỹ. Ũ ag tóg fagrĩnh mỹ vėmėn mág han sór tĩ. Ón kỹ ag tóg: “vėnh vỹ há vỹ jagně

kato tẽ tĩ,” he tĩ. Hã ra ag tóg fagrĩnh mẽ vĩ tĩ. Ag vĩ mẽ sór tũg nĩ. ²¹ “Ki kanhró ãg nỹtĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg Topẽ ki rã tovãnh huri. Kórég ag nỹtĩ. Topẽ mẽ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag tỹ ti to tar han jé. Hã vễ.

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 26 Mar 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc